

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 30 януари 2014 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Димитър Токушев

Членове: Благовест Пунев

Пламен Киров

Цанка Цанкова

Стефка Стоева

Румен Ненков

Кети Маркова

Георги Ангелов

Борис Велчев

Анастас Анастасов

Гроздан Илиев

при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрито заседание на 30 януари 2014 г. конституционно дело № 2/2014 г., докладвано от съдията Благовест Пунев.

Производството е по чл.149, ал.1, т.2 и т.4 от Конституцията.

Делото е образувано на 24 януари 2014 г. по искане на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд /ОСНК на ВКС/ на основание чл.150, ал.1 от Конституцията.

В искането си вносителят твърди, че разпоредбата на чл.43а, т.2 от Наказателния кодекс /НК//обн., ДВ, бр.26/1968 г., последно изменение и допълнение ДВ, бр.84/2013 г./ е противоконституционна. Според него оспорената разпоредба, която предвижда възможността за замяна на наложеното наказание "пробация" с наказание "лишаване от свобода", в случай на виновно неизпълнение от страна на осъдения на наложените му

пробационни мерки, противоречи на чл.4, ал.1 от Конституцията. В тази насока се изтъква аргумента, че наказанието като законоустановена мярка за държавна принуда, може да се налага на лице, извършило престъпление само с присъда, а с оспорената разпоредба се предвижда възможност за отклонение от този принцип. То се изразява в ревизиране на влязлата в сила присъда със започнало изпълнение на наказанието "пробация" чрез замяната му с по-тежкото по вид наказание "лишаване от свобода". Тази замяна се постановява без да е извършено ново престъпление, а само с оглед на обстоятелството, че осъденият не изпълнява наложените му пробационни мерки. Разпоредбата на чл.43а, т.2 НК се намира в общата част на кодекса, а се прилага към всички престъпления, визирани в специалната част от него, за които се предвижда наказание "пробация", въпреки че за голяма част от тях, това е най-тежката предвидена санкция. Според вносителя със замяната на това наказание с наказание "лишаване от свобода", което изобщо не е предвидено в санкционната част за изброените престъпления, се нарушава принципът на законоустановеност на наказанията. Този принцип се изразява в това, че за всяко престъпление може да се налага само онова по вид и размер наказание, което е предвидено за съответното деяние в особената част на НК.

Освен това вносителят твърди, че оспорената разпоредба на чл.43а, т.2 НК е в несъответствие с международните договори, по които Република България е страна и по-специално с разпоредбата на чл.7, ал.1 от Конвенция за защита правата на човека и основните свободи /КЗПЧОС/, според която „не може да бъде налагано наказание, по-тежко от това, което е било предвидено за съответното престъпление в момента, когато то е било извършено”. Тази законодателна уредба не е съобразена и с чл.14, т.7 от Международния пакт за граждански и политически права /МПГПП/, според който „никой не може да бъде съден или наказван за престъпление, за което вече е бил окончателно осъден или оправдан съгласно закона или наказателната процедура на всяка страна”. Ревизирането на практика на

влязла в сила присъда, при което на окончателно осъдено лице се налага ново наказание, сочи на несъответствие с цитираните разпоредби на международни договори, по които Република България е страна. Поради това на основание чл.149, ал.1, т.2 и т.4 от Конституцията, ОСНК на ВКС моли Конституционния съд да установи противоконституционността и несъответствието с международните договори, по които Република България е страна на чл.43а, т.2 от НК.

Производството е във фазата по допускане на искането за разглеждане по същество. То е допустимо, защото Конституционният съд е сезиран от легитимен субект на инициатива по чл.150, ал.1 от Конституцията – ОСНК на ВКС, както и защото с него се иска установяване на противоконституционност на законова разпоредба - тази на чл.43а, т.2 от НК и несъответствието на същата с международни договори, по които Република България е страна.

С оглед предмета на делото Конституционният съд намира, че като заинтересовани страни следва да се конституират: Народното събрание, президентът, Министерският съвет, министърът на правосъдието, главният прокурор, Висшият адвокатски съвет, омбудсманът, Българският хелзински комитет, Центърът за изследване на демокрацията, Институтът за модерна политика и Съюзът на юристите в България.

По изложените съображения и на основание чл.149, ал.1, т.2 и т.4 от Конституцията и чл.19, ал.1 от ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд за установяване на противоконституционност и несъответствие с международните договори, по които Република България е страна на чл.43а, т.2 от Наказателния кодекс /обн., ДВ, бр.26/1968 г., последно изменение и допълнение ДВ, бр.84/2013 г./

Конституира като заинтересовани страни по делото Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, главния прокурор, Висшия адвокатски съвет, омбудсмана, Българския хелзински комитет, Центъра за изследване на демокрацията, Института за модерна политика и Съюза на юристите в България.

Преписи от настоящето определение и от искането на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд да се изпратят на конституираните страни, които в 15-дневен срок могат да представят писмени становища и доказателства по делото.

Препис от настоящето определение да се изпрати на вносителя на искането – Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд, който в същия срок може да представи допълнително писмени аргументи по направеното искане.

Председател:

Димитър Токушев